

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2014 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie
w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia **WSA Małgorzata Boniecka-Płaczkowska**
Sędziowie: **WSA Włodzimierz Kowalczyk (spr.)**
WSA Iwona Maciejuk

Protokolant referent Monika Bodzan

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 r.
sprawy ze skargi **Artura Mykowskiego i Piotra Podoby**
na decyzję **Ministra Administracji i Cyfryzacji**
z dnia **25 kwietnia 2013 r.** nr **DWRMNIE-WROOA-6725-2/12**
w przedmiocie **odmowy wpisu do rejestru kościołów i innych związków**
wyznaniowych

1. uchyla zaskarżoną decyzję oraz decyzję **Ministra Administracji i Cyfryzacji** z dnia 15 marca 2013 r. nr **DWRMNIE-WROOA-6725-2/12**;
2. stwierdza, że zaskarżona decyzja nie podlega wykonaniu;
3. zasądza od **Ministra Administracji i Cyfryzacji** na rzecz skarżących **Artura Mykowskiego i Piotra Podoby** solidarnie kwotę 474 (czteryście siedemdziesiąt cztery) złote tytułem zwrotu kosztów postępowania sądowego.

Na oryginale własnoręczne podpisy
Za zgodność z oryginałem

Monika Bodzan
Maciej
referent

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2013 r. znak: DWRMNIe-WROOA-6725-2/12 Minister Administracji i Cyfryzacji na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 w związku z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 marca 2013 r., Kościoła Latającego Potwora Spaghetti, o ponowne rozpatrzenie sprawy wraz z zażaleniem na postanowienie dowodowe o powołaniu biegłych rozstrzygniętej decyzją Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 15 marca 2013 r. nr DWRMNIe-WROOA-6725-2/12 – utrzymał zaskarżoną decyzję z mocy.

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że wniosek o wpis do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, zwanego dalej „Rejestrem”, Kościoła Latającego Potwora Spaghetti z dnia 27 lipca 2012 r. wpłynął do Ministra Administracji i Cyfryzacji dnia 30 lipca 2012 r. Minister wystąpił do wnioskodawców pismem z dnia 27 sierpnia 2012 r. o uzupełnienie wniosku poprzez nadesłanie oryginału dowodu uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie decyzji w wyżej wymienionej sprawie oraz z prośbą o wyjaśnienie niezgodności numeru PESEL jednego z wnioskodawców widniejącym na liście z potwierdzonym przez notariusza. Przedmiotowe braki formalne oraz wyjaśnienia pełnomocnicy wnioskodawców złożyli przy pismach z dnia 4 i 6 września 2012 r.

Organ rejestrowy uznał, iż do rozpatrzenia wniosku wymagane są wiadomości specjalne z dziedziny religioznawstwa, a zgodnie z art. 84 § 1 k.p.a. w takich przypadkach organ administracji publicznej może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii.

Organ rejestrowy, dnia 28 września 2012 r. zwrócił się do Instytutu Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego z zapytaniem, czy przedmiotowa instytucja sporządziłaby ekspertyzę w kwestii: „Czy w świetle przedstawionych dokumentów można uznać Kościół Latającego Potwora Spaghetti za wspólnotę religijną, o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.)?”

Minister Administracji i Cyfryzacji otrzymał ekspertyzę dnia 26 października 2012 r.

Dnia 13 lutego 2013 r. ekspertyza została wysłana przez organ rejestrowy do pełnomocników wnioskodawców z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie.

Organ opierając się na otrzymanej ekspertyzie i cytując jej obszernie fragmenty wskazał, że biegli z dziedziny religioznawstwa w przedmiotowej zauważyli, iż: „ 1) religioznawcy zgodnie zaliczają Kościół Latającego Potwora Spaghetti do *joke religions* oraz traktują ten ruch jako parodię religijną i zwracają uwagę na znaczący element żartu 2) w ruchu tym występują wszystkie zewnętrzne elementy religii (doktryna, kult, organizacja), zgodnie z koncepcją M. Webera 3) z racji eksponowania aspektu żartu i parodii, a także protestu wobec religii tradycyjnych, mogą pojawić się wątpliwości w kwestii podejścia do sfery *sacrum*: czy członkowie tego Kościoła, głoszący, iż uznają autentyczne istnienie Latającego Potwora Spaghetti oraz demonstrujący swoją wiarę w Jego wszechwiedzę i wszechmoc, a także w to, że jest On Twórcą Wszechświata, autentycznie postrzegają go jako numinosum, które ich fascynuje (aspekt *fascinans*) i przeraża (aspekt *tremendum*) 4) pojawia się też wątpliwość następującej natury: formuła podanych w „zasadach wiary” Ośmiu „Naprawdę wolałbym, żebyś nie” - choć są one racjonalne - zbytnio przypomina parodię judeo-chrześcijańskiego Dekalogu; podobnie wygląda sytuacja z obrzędami religijnymi, z których jednym z głównych jest „sakramentalne spożywanie Jego Ciała [czyli Latającego Potwora Spaghetti] w postaci wszelkiego rodzaju makaronu” - mamy tu do czynienia z ewidentną parodią obrzędu komunii w religii chrześcijańskiej, podczas której (zgodnie z Katechizmem Kościoła katolickiego) spożywa się prawdziwe Ciało i Krew Chrystusa. Konkluzja: [...] Otóż z punktu widzenia religioznawstwa, doktryna ta zdradza w sposób zdecydowany cechy parodii doktryn już istniejących, a zwłaszcza chrześcijaństwa, zmierzając do ośmieszenia lub podważenia pewnych idei/prawd wiary, które mogą budzić sprzeciw u niewierzących (np. przekonanie o spożywaniu ciała i krwi Chrystusa w trakcie komunii). Samo parodiowanie nie jest niczym nagannym ani zakazanym, ale w tym wypadku widać, iż jest to podstawowy cel rozważanej tu grupy. Można więc domniemywać, iż grupie tej nie tyle chodzi o stworzenie własnej doktryny oraz łączenie wokół niej grona wyznawców celem powołania do życia jakiejś nowej gminy wyznaniowej, lecz - o ośmieszenie zasad obowiązujących w innej religii (w tym wypadku chrześcijańskiej). W rzeczywistości mamy tu więc do czynienia z czymś w rodzaju anty-religii. Istnienie tego rodzaju „grup wyznaniowych” należy uznać za zjawisko w gruncie rzeczy pozytywne, ponieważ znajdują w nich swoje miejsce ludzie, którzy nie akceptują oferty religii chrześcijańskiej (lub innej), a jakieś potrzeby religijne/antyreligijne oraz przekonania

tego typu posiadają. Ale to nie znaczy, iż powinni oni zostać oficjalnie uznani za wspólną religijną."

Autorzy ekspertyzy stwierdzili również, iż: „Religie prześmiewcze czy też parodie religijne powstają natomiast po to, aby poprzez ośmieszenie skrytykować pewne elementy istniejących religii, czy też dać wyraz niechęci swoich twórców do zjawiska religii jako takiej. Mówiąc krótko, o ile religie śmiechu są tworzone dla czystej zabawy samej w sobie, to religie prześmiewcze są tworzone dla protestu, a zabawa i humor są tylko narzędziami do jego wyrażenia. Istotne w naszej sytuacji jest to, iż wspomniani wyżej autorzy do kategorii religii prześmiewczych zgodnie zaliczają Kościół Latającego Potwora Spaghetti (...). Humorystyczne doktryny tych grup konstruowane są po to, aby - poprzez sprowadzenie do absurdu - skrytykować pewne elementy istniejących religii, bądź też pewne charakterystyczne zachowania ich wyznawców." oraz, że: „(...) w przypadku Kościoła Latającego Potwora Spaghetti chodzi o protest przeciwko mieszaniu religii z nauką.

Wnioskodawcy w piśmie z dnia 25 lutego 2013 r. wystąpili do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji z wnioskiem „w kwestii ustosunkowania się do dowodu z opinii biegłego przeprowadzonego z urzędu”, w którym wnieśli o uchylenie postanowienia dotyczącego przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, w którym „na wykonawcę został wybrany Instytut Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, a która jest autorstwa prof. Dr hab. Kazimierza Baneka oraz dr Piotra Czarneckiego (wniosek główny). [...] Jednocześnie, na wypadek nieuwzględnienia wniosku głównego, zgłosili wniosek ewentualny o rozpatrzenie opinii (...) na korzyść postawionego pytania, to jest odpowiedzi twierdzącej, iż w świetle przedstawionych dokumentów można uznać Kościół Latającego Potwora Spaghetti za wspólną religijną, o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U z 2005 r. Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.), zgodnie z art. 80 k.p.a. (wniosek ewentualny).”

Jednocześnie pełnomocnicy wnioskodawców wnieśli o przeprowadzenie dowodów, a mianowicie: „Dowód: Przedruk artykułu „Kto uwierzył w makaron” w gazecie „Dziennik Polski” z dnia 2-3 lutego 2013 roku, z soboty na niedzielę na okoliczności”, iż artykuł ten „ukazał się przed doręczeniem przez organ pełnomocnikowi wnioskodawców opinii biegłego oraz przed możliwością zapoznania się strony z opinią biegłego, a także wypowiedzenia się co do przeprowadzonego dowodu, zgodnie z art. 81 k.p.a. W przytoczonym fragmencie artykułu (...) autor opinii, biegły prof. Kazimierz Banek z Instytutu Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego (...) zdradza metodologię pracy przy opinii, jej treść, okoliczności, a także rozstrzygnięcie. Opinia

społeczna, za pośrednictwem prasy, mogła zatem zapoznać się wcześniej z opinią biegłych, niż wnioskodawcy (...). Ponadto, zaistniała sytuacja wprowadziła wnioskodawców w błąd, iż doręczenie zostało w istocie dokonane, lecz w sposób niewłaściwy, skoro treść opinii została upubliczniona, a wnioskodawcy nie mogli się z nią zapoznać. Ujawnienie opinii biegłego przez biegłego w prasie (...) przed jej doręczeniem stronie przez organ, stanowi postępowanie nierzetelne, sprzeczne ze słusznym interesem obywateli oraz słusznym interesem wnioskodawców, a przez to zebranie, rozpatrzenie oraz uwzględnienie takiego materiału dowodowego przez organ jest sprzeczne z (...) art. 8 k.p.a. [...] Opisane powyżej postępowanie biegłego, a co za tym idzie zebranie, rozpatrzenie oraz uwzględnienie opinii biegłego z dnia 17 października 2012 roku przez ten organ jest również sprzeczne z przepisami dotyczącymi udostępniania akt sprawy, to jest z art. 73 k.p.a."

Drugim wnioskiem dowodowym zgłoszonym przez wnioskodawców był wniosek o uwzględnienie następujących dowodów : „(...) Egzegeza Luźnego Kanonu, Księga Kosmo na okoliczność niezależnych podstaw doktrynalnych, Notatka Objawienie z 1 lutego 2013 r., Notatka Objawienie z 17 Listopada 2012 r., Notatka Objawienie z 23 sierpnia, Notatka Objawienie z 26 czerwca 2012, Notatka Objawienie z 26 stycznia 2012, Notatka 1 Lutego 2013 „Spotkanie Pastafarian w Katowicach”, Notatka 3 lutego 2013 roku „Spotkanie Pastafarian w Łodzi”, Notatka 9 lutego 2013 roku „Spotkanie Pastafarian w Gdańsku”, Notatka 18 lutego „Spotkanie Pastafarian w Warszawie” na okoliczność niezależnych podstaw kultu, nagranie na płycie CD, stanowiące audycję „Pastafarianie polscy, dotknięci macką makaronową” z dnia 8 lutego 2013 roku. emitowaną w Radio Gdańsk, na okoliczność niezależnych podstaw doktrynalnych i niezależnych podstaw kultu."

Wnioskodawcy podnieśli między innymi, iż „Opinia biegłych (...) jest bezprzedmiotowa, gdyż biegli ustosunkowali się do podmiotu Kościół Latającego Potwora Spaghetti abstrakcyjnie (...) a nie konkretnie (...) odnosząc się do wnioskodawców i innych współtworzących wspólnotę religijną Kościół Latającego Potwora Spaghetti, będącego przedmiotem wniosku o rejestrację do Rejestru (...). Biegli dokonali analizy literatury autorstwa D.Chidester, C.M Cussack, S.Simpson, L.Narizny, J.Dammes, M.Nowicki, która to dotyczy podmiotu *Church of the Flying Spaghetti Monster* o zbliżonej nazwie do nazwy Kościoła Latającego Potwora Spaghetti, będącego przedmiotem wniosku rejestrowego. Podmiot ten jest podmiotem odrębnym i innym niż wspólnota religijna Kościoła Latającego Potwora Spaghetti. Kościół Latającego Potwora Spaghetti nie jest w żaden sposób zobligowany i nie odpowiada,

czy też nie identyfikuje się z działaniami innych podmiotów o nazwach zbliżonych, czy podobnych, nawet, jeśli w zakresie działalności w nieokreślonym stopniu nawiązują do obiektów kultu Kościoła Latającego Potwora Spaghetti. Kościół Latającego Potwora Spaghetti w zakresie doktryny, kultu i organizacyjnym inspirowane jest objawieniem proroka Bobiego Hendersona, co nie zmienia faktu, iż operuje własną egzegezą księgi Luźny Kanon, własnym przesłaniem doktrynalnym spisywanym przez Władze Kościoła oraz Objawieniami wiernych. [...] Tym samym, Kościół Latającego Potwora Spaghetti, będący przedmiotem wniosku rejestrowego, nie jest w stanie odpowiadać za wiernych podmiotów o zbliżonej nazwie, jak również nie zna podejścia wiernych podmiotów o zbliżonej nazwie do Kościoła Latającego Potwora Spaghetti.

Kościół Latającego Potwora Spaghetti, będący przedmiotem wniosku rejestrowego jest odpowiedzialny za własną wspólnotę religijną, założoną w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej, która posiada własny ustrój, doktrynę i obrzędy kultowe, to jest zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz za dobór wiernych, którzy szanują, czczą i poważają sferę sacrum Kościoła Latającego Potwora Spaghetti. [...] Biegli w swej opinii (...) analizując prace powyższych autorów na temat podmiotów o nazwie zbliżonej Kościoła Latającego Potwora Spaghetti, które to podmioty w odmienny sposób inspirowane są objawieniem proroka Bobiego Hendersona, odnieśli bezprzedmiotowo analizę funkcjonowania tych podmiotów do Kościoła Latającego Potwora Spaghetti, będącego przedmiotem wniosku rejestrowego, który to nie jest poprzez kult, doktrynalnie oraz organizacyjnie związany z owymi podmiotami."

Wnioskodawcy podnieśli także, iż: „Konkluzja zawarta w opinii biegłego (...) opiera się na podziale wspólnoty religijnej na aspekt „indywidualny i prywatny” oraz „oficjalny, czyli urzędowy” co nie znajduje racji bytu w stanie prawnym (...). Jednocześnie ów zakres „oficjalny, czyli urzędowy” nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w przywołanej definicji legalnej z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (...). Ocena w tym zakresie jest jedynie sądem celowościowym, opinią bezprzedmiotową, zawierającą jednocześnie insynuację kpín z urzędu, naruszającą dobro osobiste do czci wnioskodawców. Wydaje się, iż zbliżony do definicji legalnej z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (...) jest aspekt „indywidualny i prywatny”, gdyż to właśnie on konstruuje i wpływa na korzystanie z wolności sumienia i wyznania, tworzenie wspólnoty religijnej w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej, jego pochodną jest ustrój, doktryna i obrzędy kultowe kościoła, lub związku wyznaniowego,

w tym przypadku Kościoła Latającego Potwora Spaghetti. Opinia biegłego (...) stanowi, iż w aspekcie „indywidualnym i prywatnym” można Kościół Latającego Potwora Spaghetti uznać za wspólnotę religijną.”

Odnosząc się do przedstawionego w toku postępowania stanowiska wnioskodawców Minister Administracji i Cyfryzacji stwierdził, iż do Rejestru wpisana może zostać wyłącznie wspólnota religijna, która zgodnie z art. 2 ust 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jest tworzona w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej. Organ rejestrowy, nie posiadając wystarczających wiadomości z dziedziny religioznawstwa wystąpił o ekspertyzę, która miała za zadanie przedstawienie danych faktycznych dotyczących Kościoła Latającego Potwora Spaghetti jako wspólnoty religijnej w rozumieniu powyższej definicji ustawowej.

W zakresie wniosku pełnomocników wnioskodawców z dnia 25 lutego 2013 r. w kwestii uchylenia postanowienia o powołaniu biegłego, organ rejestrowy stwierdził, iż wniosek jest bezprzedmiotowy, gdyż w tej sprawie organ rejestrowy postanowienia nie wydał, a gdyby takie postanowienie zostało wydane to, zgodnie z art. 141 § 1 k.p.a. na postanowienia wydane w toku postępowania administracyjnego stronie służy zażalenie tylko wtedy, gdy Kodeks postępowania administracyjnego tak stanowi, natomiast k.p.a. nie przewiduje możliwości zaskarżenia zażaleniem postanowienia dowodowego. Postanowienie dowodowe jest więc niezaskarżalne oraz nie służy na nie skarga do sądu administracyjnego.

Organ rejestrowy nie podzielił również opinii wnioskodawców, przedstawionej w powyższym wniosku z dnia 25 lutego 2013 r. jakoby upublicznienie ekspertyzy przez jednego z jej autorów przed dostarczeniem jej wnioskodawcom było „sprzeczne ze słusznym interesem obywateli oraz słusznym interesem wnioskodawców, a przez to zebranie, rozpatrzenie oraz uwzględnienie takiego materiału dowodowego przez organ jest sprzeczne z (...) art. 8 k.p.a.” Konkluzje ekspertyzy zostały rzeczywiście upublicznione, przed przekazaniem opinii wnioskodawcom, jednak nastąpiło to bez wiedzy i udziału organu rejestrowego oraz nie miało wpływu na wynik przedmiotowego postępowania administracyjnego.

Minister Administracji i Cyfryzacji nie podzielił również opinii pełnomocników wnioskodawców, iż ekspertyza jest bezprzedmiotowa, gdyż: „Biegli dokonali analizy literatury (...), która to dotyczy podmiotu Church of the Flying Spaghetti Monster o zbliżonej nazwie do nazwy Kościoła Latającego Potwora Spaghetti, (...). Podmiot ten jest podmiotem odrębnym i innym niż wspólnota religijna Kościoła Latającego Potwora Spaghetti. Według oceny organu rejestrowego powyższe stwierdzenie ma jedynie

zdyskredytować ekspertyzę i sprawić wrażenie, iż Kościół Latającego Potwora Spaghetti jedynie inspirował się „objawieniem proroka Bobiego Hendersona”, a w istocie Kościół ten jest oficjalnym przedstawicielem „Pastafarianizmu” w RP co też wnioskodawcy podkreślają na oficjalnej stronie internetowej Kościoła Latającego Potwora Spaghetti oraz w załączniku nr 3 do wniosku o rejestrację, w którym stwierdzają, iż: „Kościół Latającego Potwora Spaghetti powstał” – w 2005 roku w Stanach Zjednoczonych Ameryki i od tamtego czasu ciągle się rozwija. Wiele informacji i wiedzy teologicznej czerpiemy od naszych współwyznawców z USA. [...] Podstawowa wiedza o wierzeniach i kulcie Latającego Potwora Spaghetti zawarta jest w dwóch księgach: Ewangelii Latającego Potwora Spaghetti oraz Luźnym Kanonie.” Według organu rejestrowego w aspekcie źródeł, zasad doktrynalnych oraz celu Kościoła Latającego Potwora Spaghetti jest tożsamy z Church of the Flying Spaghetti Monster. Różnica polega jedynie w aspekcie organizacyjnym Kościoła Latającego Potwora Spaghetti co też jest podkreślone w art. 4 Statutu Kościoła: „Kościół jest niezależny organizacyjnie i finansowo od jakiegokolwiek pozapaństwa zwierzchnictwa duchowego i świeckiego.”

Organ rejestrowy podzielił konstatację autorów ekspertyzy, którzy zaliczyli „Kościół Latającego Potwora Spaghetti do *joke religions* oraz traktują ten ruch jako parodię religijną i zwracają uwagę na znaczący element żartu”. Na dowód tego należy przytoczyć m.in. opis obrzędów religijnych dołączonych do wniosku w załączniku nr 3: „Latającego Potwora Spaghetti można czcić na wiele sposobów, jednakże do głównych zalicza się sakramentalne spożywanie Jego Ciała w postaci wszelkiego rodzaju makaronu. Makaron można spożywać w każdych okolicznościach, niekoniecznie w trakcie świąt, jednak jest to wskazane. Do obrzędów zaliczamy również sakramentalne słowo "RAmen", które wypowiedzane jest na koniec szczególnie istotnej wypowiedzi dotyczącej wiary lub chwaleń Latającego Potwora Spaghetti.”

Minister Administracji i Cyfryzacji podzielił również stwierdzenie biegłych, iż „mamy tu do czynienia z ewidentną parodią obrzędu komunii w religii chrześcijańskiej, podczas której (zgodnie z Katechizmem Kościoła katolickiego) spożywa się prawdziwe Ciało i Krew Chrystusa”. Podobnie jest z formułą zasad wiary Kościoła Latającego Potwora Spaghetti podanych w Ośmiu „Naprawdę wolałbym, żebyś nie”, które przypominają parodię judeo-chrześcijańskich „Dziesięciu Przykazań”. Tak samo rzecz się ma z „Egzegezą Luźnego Kanonu Wersja Polska” gdzie w części zatytułowanej „Stary Pastament” w „Księdze Karłów” po rozdziale V znajduje się „Nieokreślona liczba NIE-Przykazań, a Sugestii”, które rozpoczynają się słowami: „1. Jam jest Latający

Potwór Spaghetti. Nie będziesz miał innych potworów, przede Mną (Potem możesz mieć; tylko użyj zabezpieczenia). (...)"'. Dwa pierwsze zdania są ewidentną parodią chrześcijańskiej Biblii, początku Dekalogu wraz z I przykazaniem. Również samo użycie pojęć: „Stary Pastament” lub „Nowy Pastament” jednoznacznie kojarzy się z chrześcijańskim Starym i Nowym Testamentem.

Minister Administracji i Cyfryzacji podzielił jednocześnie opinię biegłych, iż doktryna Kościoła „zdradza w sposób zdecydowany cechy parodii doktryn już istniejących, a zwłaszcza chrześcijaństwa, zmierzając do ośmieszenia lub podważenia pewnych idei/prawd wiary, które mogą budzić sprzeciw u niewierzących (np. przekonanie o spożywaniu ciała i krwi Chrystusa w trakcie komunii). Samo parodiowanie nie jest niczym nagannym ani zakaznym, ale w tym wypadku widać, iż jest to podstawowy cel rozważanej tu grupy. Można więc domniemywać, iż grupie tej nie tyle chodzi o stworzenie własnej doktryny oraz łączenie wokół niej grona wyznawców celem powołania do życia jakiejś nowej gminy wyznaniowej lecz - o ośmieszenie zasad obowiązujących w innej religii (w tym wypadku chrześcijańskiej). W rzeczywistości mamy tu więc do czynienia z czymś w rodzaju anty-religii."

Według organu rejestrowego, dla oceny, czy dana wspólnota jest wspólnotą religijną, istotny jest cel, dla którego została założona. Celem tym, zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, ma być wyznawanie i szerzenie wiary religijnej. Nadto, ponieważ ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania w art. 32 ust. 1 pkt 3 posługuje się terminami „obrzędy religijne”, „źródła i zasady doktrynalne”, których nie definiuje, konieczne jest odwołanie się do odpowiednich dziedzin wiedzy, takich jak religioznawstwo i socjologia religii. Jak stwierdził w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 listopada 2003 r. Naczelny Sąd Administracyjny (I SA 654/02), za obrzęd religijny należy uważać zespół czynności i praktyk mających znaczenie symboliczne, uświęconych tradycją, towarzyszących uroczystości religijnej, dający wyraz czci (kultu) wobec sacrum. Zatem za wspólnotę religijną nie można uznać organizacji, która choć deklaruje charakter religijny, nie ma obrzędów polegających na oddawaniu czci sacrum. Trudno za takie uznać jedynie spożywanie makaronu oraz wypowiedzanie słowa "RAmen".

Organ rejestrowy zauważył jednak, iż biegli religioznawcy stwierdzili również, iż: „(...) w oparciu o posiadaną dokumentację, na postawione na początku pytanie, czy Kościół Latającego Potwora Spaghetti można uznać za wspólnotę religijną, odpowiadamy: (...) w zakresie indywidualnym i prywatnym - tak (bo każdy może sobie uznać co mu się podoba, nawet jeśli to jest zupełnie absurdalne (...))."

Minister Administracji i Cyfryzacji stwierdził ponadto, iż ma świadomość wszystkich powyższych uwag i zastrzeżeń. Z jednej strony przepisy prawa ograniczają kompetencje organu rejestrowego do oceny wniosku jedynie w aspekcie zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa chroniącymi bezpieczeństwo publiczne, porządek, zdrowie lub moralność publiczną, władzę rodzicielską albo podstawowe prawa i wolności innych osób. Natomiast z drugiej strony, w oparciu o ekspertyzę można byłoby uznać, iż Kościół Latającego Potwora Spaghetti, nie spełnia wymogów art. 2 ust. 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, bowiem nie został utworzony - zdaniem ekspertów - w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej.

Mając powyższe na uwadze organ rejestrowy odmówił wpisu do Rejestru Kościoła Latającego Potwora Spaghetti, zarazem licząc na to, iż oceny ewentualnej przewagi wymiaru formalno — administracyjnego nad wymiarem związanym z oceną wskazującą na zastrzeżenia co do meritum sprawy, co podnieśli eksperci — dokona Sąd Administracyjny, którego decyzję pierwszej instancji organ rejestrowy przyjmie do wykonania.

Wnioskodawcy w piśmie z dnia 26 marca 2013 r. wystąpili z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy wraz z zażaleniem na postanowienie dowodowe o powołaniu biegłych. We wniosku zarzucili organowi rejestrowemu „następujące naruszenia prawa: I. wskazany jako podstawa prawna decyzji art. 33 ust. 2 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania nie przewiduje wydania decyzji o odmowie wpisu kościoła do Rejestru w oparciu o przesłanki wskazane przez organ rejestrowy w uzasadnieniu decyzji, co stanowi rażące naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędne zastosowanie, II. w związku z naruszeniem wskazanym w punkcie I., decyzja o odmowie wpisu Kościoła Latającego Potwora Spaghetti do Rejestru została wydana z naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, a to art. 107 § 1 k.p.a. w zw. z art. 6 k.p.a., które zawierają kolejno: obligatoryjne elementy decyzji administracyjnej, wśród których znajduje się powołanie podstawy prawnej oraz zasadę praworządności, III. art. 2 pkt 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, na który organ rejestrowy powołuje się w uzasadnieniu nie zawiera przesłanek wydania decyzji o wpisie kościoła do Rejestru, co stanowi rażące naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędne zastosowanie, IV. wobec naruszenia wskazanego w punkcie III. należy wskazać, że biegli zostali powołani w celu stwierdzenia okoliczności, która nie ma znaczenia dla wydania decyzji o wpisie bądź odmowie wpisu kościoła do Rejestru, co stanowi naruszenie art. 77 w zw. z art. 7 k.p.a.; w następstwie tych działań naruszona została inna zasada postępowania administracyjnego, zawarta w art. 12 k.p.a., a

mianowicie zasada szybkości i prostoty postępowania, V. W odniesieniu do pkt I i II decyzja powyżej stanowi również naruszenie art. 84 k.p.a. W niniejszej sprawie nie są bowiem i wręcz nie mogą być wymagane wiadomości specjalne, o których mowa w powołanym przepisie - o czym w uzasadnieniu. Jakkolwiek zarzut naruszenia art. 84 k.p.a. ma rzeczywiście charakter wyjątkowy - w analizowanej sprawie jest jednak oczywisty."

Odnosząc się do pierwszego i trzeciego z powyższych zarzutów Minister Administracji i Cyfryzacji wskazał, iż art. 33 ust. 2 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania stwierdza: „Jeżeli organ rejestrowy w trakcie postępowania w sprawie wpisu do rejestru stwierdzi braki lub uchybienia w treści wniosku, w zakresie określonym w art. 32, (...) wydaje decyzję o odmowie wpisu do rejestru."

W ocenie Ministra Administracji i Cyfryzacji jedynie wspólnota religijna odpowiadająca kryteriom określonym w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r., może skutecznie ubiegać się o wpis do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych. Dla oceny, czy dana wspólnota jest wspólnotą religijną, istotny jest zaś między innymi cel, dla którego została założona. Celem tym, zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, ma być wyznawanie i szerzenie wiary religijnej.

W ocenie organu rejestrowego podstawa prawna wskazana w decyzji z dnia 15 marca 2013 r. została wskazana prawidłowo i odnosząc się do punktu II zarzutów, nie została wydana wbrew zasadzie praworządności, wynikającej z art. 7 Konstytucji RP oraz art. 6 k.p.a.

Odnosząc się natomiast do punktu IV zarzutów, organ podkreślił, iż występując do biegłych o opinię, działał zgodnie z art. 6 oraz art. 77 k.p.a., gdyż po pierwsze działał na podstawie przepisów prawa, a mianowicie zgodnie z art. 84 § 1 k.p.a. (organ administracji publicznej może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii, gdy w sprawie wymagane są wiadomości specjalne), a po drugie w sposób wyczerpujący zebrał i rozpatrzył materiał dowodowy. W ocenie Ministra Administracji i Cyfryzacji wystąpienie o opinię biegłych jest argumentem potwierdzającym wypełnienie zapisu art. 77 k.p.a., a nie jego naruszeniem.

Organ rejestrowy, odpowiadając na zarzut wnioskodawców z punktu V, nie podzielił stanowiska, iż w „niniejszej sprawie nie są bowiem i wręcz nie mogą być wymagane wiadomości specjalne”. W ocenie Ministra Administracji i Cyfryzacji, jak była o tym mowa już wyżej, w trakcie postępowania w przedmiocie wpisu do Rejestru wspólnoty religijnej zasadnicze znaczenie ma ustalenie, czy podmiot, który dąży do

wpisu do Rejestru jest wspólnotą religijną, czy nie. Przyjęcie poglądu przeciwnego, zgodnie z którym Minister Administracji i Cyfryzacji nie badałby tej okoliczności prowadziłoby do sytuacji, w której traciłoby jakikolwiek sens prowadzenie Rejestru, do którego mogłyby zostać wpisane podmioty inne niż kościoły i inne związki wyznaniowe. Co więcej, wbrew stanowisku wnioskodawców, to w szczególności z uwagi na okoliczność, że prowadzone postępowanie administracyjne w przedmiocie wpisu Kościoła Latającego Potwora Spaghetti do Rejestru dotyczyło sfery wolności sumienia i wyznania, skłoniło Ministra Administracji i Cyfryzacji do powołania biegłych, celem wyjaśnienia wszelkich okoliczności mających znaczenie w sprawie. Oczywistym zaś jest, że ocena wartości dowodowej opinii, jej wiarygodności i przydatności dla rozstrzygnięcia sprawy należy do obowiązków organu, to bowiem tylko organ administracji ostatecznie rozstrzyga sprawę (wyr. NSA z dnia 25 sierpnia 1998 r., IV SA 656/96). Odnosząc się zatem do zażalenia na postanowienie dowodowe o powołaniu biegłych, organ rejestrowy stwierdził, iż zażalenie to nie zasługuje na uwzględnienie.

Minister Administracji i Cyfryzacji, podtrzymał stanowisko, zgodnie z którym Kościół Latającego Potwora Spaghetti, nie spełnia wymogów art. 33 ust. 2 w związku z art. 2 ust. 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, nie został bowiem utworzony w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej. Podzielił ustalenia biegłych, zgodnie z którymi bezpośrednią przyczyną powstania Kościoła był „protest przeciwko mieszanemu religii z nauką”. Okoliczność, że Kościół posiada (...) pewne charakterystyczne, choć głównie zewnętrzne, cechy religii (...)” nie zmienia faktu, że jest to tylko specyficzna forma protestu „(...) przeciwko negatywnym (...) elementom tradycyjnych religii (...)”. W ocenie Ministra Administracji i Cyfryzacji podmiot charakteryzujący się takimi cechami nie stanowi jednak wspólnoty religijnej, o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na powyższą decyzję wnieśli Artur Mykowski i Piotr Podoba. Na zasadzie art. 145 § 1 pkt 1 lit. a i c p.p.s.a. wnieśli o uchylenie powyższej decyzji (dalej: decyzja B) oraz zasądzenie od organu kosztów postępowania. Ponadto na zasadzie art. 135 p.p.s.a. wnieśli o usunięcie naruszenia prawa poprzez uchylenie decyzji Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 15 marca 2013 r., znak: DWRMNiE- WROOA-6725-2/12, w przedmiocie odmowy wpisu do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych Kościoła Latającego Potwora Spaghetti (dalej: decyzja A).

Postępowaniu organu rejestrowego przy wydawaniu decyzji A zarzucili następujące naruszenia prawa:

1) naruszenie art. 33 ust. 2 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania poprzez uznanie przez Ministra Administracji i Cyfryzacji (dalej, organ rejestrowy), że przepis ten przewiduje wydanie decyzji o odmowie wpisu kościoła do Rejestru Kościołów i innych związków wyznaniowych (dalej: Rejestr) na podstawie przesłanki wskazanej w uzasadnieniu decyzji, tj. poprzez arbitralne uznanie przez organ rejestrowy, że dana organizacja, spełniająca wymogi ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania nie jest wspólnotą religijną założoną w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej,

2) w związku z naruszeniem wskazanym w punkcie 1), decyzja o odmowie wpisu Kościoła Latającego Potwora Spaghetti do Rejestru została wydana z naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, a to art. 107 k.p.a. w zw. z art. 6 k.p.a., które zawierają kolejno: obligatoryjne elementy decyzji administracyjnej, wśród których znajduje się podanie podstawy prawnej oraz zasadę praworządności,

3) naruszenie art. 2 pkt 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania poprzez uznanie, że przepis ten zawiera oceną, z punktu widzenia organu rejestrowego, przesłankę wydania decyzji o wpisie kościoła lub związku wyznaniowego do Rejestru,

4) w związku z naruszeniem wskazanym w punkcie 3) należy wskazać, że biegli zostali powołani w celu stwierdzenia okoliczności, która nie miała znaczenia dla wydania decyzji o wpisie bądź odmowie wpisu Kościoła Latającego Potwora Spaghetti do Rejestru, co stanowi naruszenie art. 77 w zw. z art. 7 k.p.a., zgodnie z którymi organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy oraz organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli; w następstwie tego naruszona została inna zasada postępowania administracyjnego, tj. zawarta w art. 12 k.p.a. zasada szybkości i prostoty postępowania,

5) w odniesieniu do punktów 1) i 2) decyzja stanowi również naruszenie art. 84 k.p.a., bowiem w sprawie nie były i wręcz nie mogły być wymagane wiadomości specjalne, o których mowa w powołanym przepisie, o czym w uzasadnieniu; jakkolwiek zarzut naruszenia art. 84 k.p.a. ma rzeczywiście charakter wyjątkowy - w analizowanej sprawie jest jednak oczywisty,

6) rażąco naruszenie art. 6 k.p.a., a co za tym idzie art. 7 Konstytucji RP w wyniku tego, że organ rejestrowy w istocie wydał swoje rozstrzygnięcie nie w oparciu o przepisy powszechnie obowiązującego prawa, lecz w oparciu o wywody biegłych, których powołanie w niniejszej sprawie było bezzasadne i prowadziło do oceny sprawy poprzez jej nieuprawnione „racjonalizowanie”, co w przypadku związku religijnego pozostaje w sprzeczności z jego istotą.

7) w wyniku powyższych naruszeń organ rejestrowy dopuścił się naruszenia art. 12 § 1 i 2 k.p.a. w zw. z art. 33 ust. 4 i 34 ust. 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania poprzez wydanie decyzji po niemal ośmiu miesiącach,

8) naruszenie art. 107 § 1 k.p.a. w zw. z art. 33 ust. 4 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania poprzez nieumieszczenie w decyzji pouczenia o możliwości wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

Postępowaniu organu rejestrowego przy wydawaniu decyzji B zarzucili następujące naruszenia prawa:

1) naruszenie art. 107 § 1 k.p.a. poprzez wskazanie przez organ rejestrowy w decyzji jako podstawy prawnej jedynie przepisów postępowania i niepowołanie się na żaden z przepisów prawa materialnego,

2) naruszenie art. 33 ust. 2 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania poprzez uznanie przez organ rejestrowy, że przepis ten przewiduje wydanie decyzji o odmowie wpisu kościoła do Rejestru na podstawie przesłanki wskazanej w uzasadnieniu decyzji, tj. arbitralną odmowę uznania posiadania przez Kościół Łatającego Potwora Spaghetti przymiotu wspólnoty religijnej założonej w celu wyznawania i szerzenia wiary religijnej; naruszenie polega również na uznaniu przez organ rejestrowy, że istnieje związek pomiędzy przepisem art. 33 ust. 2 i art. 2 pkt 1 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania,

3) rażąco naruszenie art. 15 k.p.a. w wyniku tego, że organ rejestrowy w postępowaniu wywołanym wniesieniem wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w istocie nie przeprowadził postępowania wyjaśniającego, lecz jedynie zweryfikował poprawność decyzji wydanej w I instancji; doszło więc do naruszenia prawa do dwukrotnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej; organ rejestrowy ustosunkował się do zarzutów wnioskodawców podniesionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w sposób zdawkowy, niepoparty argumentami o charakterze prawnym, niedotykający istoty zaistniałej kwestii prawnej,

4) w rezultacie naruszenia wskazanego w punkcie 3) naruszony został również przepis art. 8 k.p.a, ponieważ w wyniku odniesienia się do zarzutów skarżących w sposób skrajnie lakoniczny, a w zasadzie praktycznego nieodniesienia się do nich, organ nie zdołał wzbudzić zaufania skarżących do władzy publicznej, a pogłębił wręcz ich nieufność i wzbudził poważne wątpliwości co do podstaw orzekania, bowiem rozstrzygnięcie - co otwarcie przyznaje w uzasadnieniu sam organ rejestrowy - nie zostało wydane w oparciu o przepisy prawa, lecz opinie biegłych i pozaprawne oceny.

W odpowiedzi na skargę organ wniósł o jej oddalenie.

Wojewódzki Sąd Administracyjny zważył, co następuje.

Według art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 z późn. zm.), sądy te sprawują wymiar sprawiedliwości, między innymi poprzez kontrolę działalności administracji publicznej. Kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej (art. 1 § 2 tej ustawy). Zakres kontroli administracji publicznej obejmujące orzekanie w sprawach skarg na decyzje administracyjne (art. 3 § 1 w związku z § 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi; tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270, zwanej dalej w skrócie "p.p.s.a."). Stosownie do art. 134 § 1 p.p.s.a. sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy, nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Kierując się tymi zasadami w niniejszej sprawie Sąd stwierdził, że skarga zasługuje na uwzględnienie chociaż nie wszystkie zarzuty okazały się uzasadnione.

Wniosek w sprawie rejestracji Kościoła Latającego Potwora Spaghetti został złożony na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 23, poz. 1965 z późn. zm.). Postępowanie w sprawie rejestracji określone jest w dziale III ustawy „Rejestracja kościołów i innych związków wyznaniowych” w art. 30 – 38. Zgodnie z art. 31 ww. ustawy prawo wniesienia wniosku, o którym mowa w art. 30, przysługuje co najmniej 100 obywatelom polskim posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych. Wnioskodawcy składają listę zawierającą ich notarialnie poświadczone podpisy potwierdzające treść wniosku, o którym mowa w ust. 1, i deklarację o utworzeniu kościoła lub innego związku wyznaniowego, imię i nazwisko, datę urodzenia, miejsce zamieszkania oraz rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości oraz numer PESEL każdego z wnioskodawców.

Wnioskodawcy mogą wybrać spośród siebie co najmniej pięcioosobowy komitet założycielski reprezentujący ich w postępowaniu w sprawie wpisu do rejestru.

Wymogi formalne wniosku o rejestrację kościoła określa art. 32 ustawy natomiast art. 33 i 34 zawierają podstawy prawne rozstrzygnięcia wniosku.

Organ rejestrowy Minister Administracji i Cyfryzacji decyzją z dnia 15 marca 2013 r. odmówił wpisu do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych Kościoła Łatającego Potwora Spaghetti. Za podstawę prawną swojego rozstrzygnięcia uznał art. 33 ust. 2 ustawy z 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Organ rejestrowy w toku postępowania uznał, iż do rozstrzygnięcia wniosku niezbędne są wiadomości specjalne i w konsekwencji opierając się na ekspertyzie Instytutu Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego stwierdził, że Wnioskodawca nie spełnia wymogów art. 2 ust. 1 ww. ustawy co uniemożliwia wpisanie go do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych. W postępowaniu odwoławczym stanowisko to zostało w całości zaakceptowane.

Wobec powyższego należy przytoczyć treść art. 33 ustawy stanowiący podstawę rozstrzygnięcia. *Art. 33. 1. W trakcie postępowania w sprawie wpisu do rejestru organ rejestrowy może żądać od wnioskodawców wyjaśnień treści wniosku w zakresie określonym w art. 32, a także zwracać się do odpowiednich organów państwowych o sprawdzanie prawdziwości zawartych we wniosku danych.*

2. Jeżeli organ rejestrowy w trakcie postępowania w sprawie wpisu do rejestru stwierdzi braki lub uchybienia w treści wniosku, w zakresie określonym w art. 32, wyznacza dwumiesięczny termin ich uzupełnienia, a po upływie tego terminu wydaje decyzję o odmowie wpisu do rejestru.

3. Jeżeli wniosek zawiera postanowienia pozostające w sprzeczności z przepisami ustaw chroniącymi bezpieczeństwo i porządek publiczny, zdrowie, moralność publiczną, władzę rodzicielską albo podstawowe prawa i wolności innych osób, organ rejestrowy wydaje decyzję o odmowie wpisu do rejestru.

4. Decyzje, o których mowa w ust. 2 i 3, powinny być wydane w terminie 3 miesięcy od daty wszczęcia postępowania o wpis do rejestru. Na decyzje te może być wniesiona skarga do sądu administracyjnego.

Dodatkowo należy przywołać treść art. 34 ust. 1, który stanowi, że jeżeli nie zachodzą okoliczności wskazane w art. 33 ust. 2 i 3, organ rejestrowy wydaje, w terminie 3 miesięcy od zgłoszenia deklaracji, decyzję o wpisie do rejestru.

Wskazując na powyższe przepisy w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że odmowa wpisu do Rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych może nastąpić jedynie na podstawie okoliczności wymienionych w art. 33 ust. 2 i 3 ustawy.

Przechodząc zatem do oceny zaskarżonej decyzji należy wskazać, że podstawą rozstrzygnięcia było uznanie, iż wniosek nie może być uwzględniony, gdyż zachodzi wątpliwość czy Wnioskodawca może być uznany za kościół. Jednakże ust. 2 artykułu 33 ustawy, stanowiący w niniejszej sprawie podstawę rozstrzygnięcia, wskazuje, że organ odmówi rejestracji jeżeli stwierdzi braki lub uchybienia w treści wniosku, w zakresie określonym w art. 32. Przepis ten, jak wspomniano wcześniej określa wymogi formalne wniosku wymieniając co taki wniosek powinien zawierać. Organ rejestrowy w swojej decyzji nie wskazuje jakiego rodzaju braki lub uchybienia wniosku w zakresie wymogów formalnych określonych w art. 32 ustawy wystąpiły, które uniemożliwiły uwzględnienie wniosku. W związku z tym pokreślić należy, że nie każdy brak formalny wniosku dostrzeżony przez organ rejestrowy może być podstawą odmowy wpisu ale tylko taki, który odnosi się do wymogów określonych w art. 32. Sąd rozpoznając skargę nie może samodzielnie poszukiwać podstawy rozstrzygnięcia organu rejestrowego nie mniej jednak ubocznie wskazuje, że wątpliwości w zakresie posiadania przez wnioskodawcę cech kościoła nie należą do wymogów formalnych określonych w art. 32 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Niezależnie od tego trzeba wskazać, iż z treści art. 33 ust. 2 ustawy wynika, że decyzja odmawiająca dokonania wpisu może być podjęta po wyznaczeniu wnioskodawcy dwumiesięcznego terminu do uzupełnienia wniosku w zakresie stwierdzonych braków lub uchybień. Z akt przedmiotowej sprawy wynika, że procedura taka w niniejszym postępowaniu nie została przeprowadzona.

Podsumowując dotychczasowe uwagi należy stwierdzić, że wskazane wyżej uchybienia organu rejestrowego uzasadniały konieczność uchylecia zaskarżonej decyzji oraz decyzji ją poprzedzającej wobec naruszenia art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Na tle przedstawionych wyżej rozważań można też wskazać, że dopuszczanie ekspertyzy co do spełnienia przez wnioskodawcę wymogów formalnych składanego wniosku poważy istotę funkcjonowania organu rejestrowego.

W dalszej kolejności należy wskazać, że w realiach niniejszej sprawy organ rejestrowy Minister Administracji i Cyfryzacji uznając, że Kościół Latającego Potwora Spaghetti nie jest kościołem ani innym związkiem wyznaniowym podlegającym wpisowi do rejestru winien rozważyć tę kwestię w kategoriach procesowych.

Uogólniając stanowisko organu należy przyjąć, iż uznał on, że Wnioskodawca nie jest uprawniony do złożenia skutecznego wniosku o wpis do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych. Zatem w kontekście takich ustaleń należało rozważyć zaistniałą sytuację w odniesieniu do art. 61a k.p.a., z którego wynika, iż w sytuacji gdy żądanie, wszczęcia postępowania administracyjnego zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania. Natomiast jeżeli w efekcie przeprowadzonego postępowania organ administracyjny ustali, że zachodzi przeszkoda podmiotowa lub przedmiotowa w dalszym prowadzeniu postępowania, gdyż wydanie rozstrzygnięcia jest bezprzedmiotowe, to powinien umorzyć postępowanie administracyjne na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. w drodze decyzji.

Odnosząc się do zawartego w końcowej części uzasadnienia decyzji stanowiska organu co do przekazania pod ocenę Sądu kwestii uznania Kościoła Latającego Potwora Spaghetti za kościół wskazać należy, że nie jest to w zakresie kompetencji sądów administracyjnych. Treść przepisu art. 1 p.u.s.a. określa podstawową funkcję sądów administracyjnych i toczącego się przed nimi postępowania. Stosownie do § 1 powołanego przepisu sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej oraz rozstrzygają spory kompetencyjne i o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego, samorządowymi kolegiami odwoławczymi i między tymi organami a organami administracji rządowej.

Kontrola ta jest sprawowana w oparciu o kryterium zgodność z prawem (§ 2 wymienionego przepisu), co oznacza, że jest ona związana z procesem stosowania prawa w postępowaniu administracyjnym i polega na ocenie czy organ dokonał prawidłowych ustaleń, co do obowiązywania zaskarżonej normy prawnej, czy dokonał właściwej jej interpretacji oraz czy ustalił prawidłowo stan faktyczny sprawy. Rola sądu administracyjnego sprowadza się do badania (korygowania) działania lub zaniechania organów administracji publicznej, a nie zastępowania ich w załatwianiu spraw przez wydawanie końcowego rozstrzygnięcia w sprawie. Przejęcie przez sąd administracyjny kompetencji organu administracji do końcowego załatwienia sprawy stanowiłoby wykroczenie poza konstytucyjnie określone granice kontroli działalności administracji publicznej.

Reasumując należy stwierdzić, że rację mają Skarżący podnosząc naruszenie przez organ przepisów prawa materialnego art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. Naruszenie to niewątpliwie miało istotny

wpływ na treść rozstrzygnięcia. Prawidłowa wykładnia art. 33 ust. 2 ustawy nie pozwalała na jego zastosowanie w przedmiotowej sprawie, bowiem przyjęte przez organ rejestrowy stanowisko o braku cech kościoła podmiotu wskazanego we wniosku o rejestrację nie jest brakiem, o którym mowa w art. 32 ww. ustawy. Stwierdzone naruszenie prawa materialnego prowadzi do konieczności uchylecia zaskarżonej decyzji na podstawie art. 145 § 1 pkt 1 lit. a) oraz decyzji ją poprzedzającej na podstawie art. 135 p.p.s.a. Sąd uwzględniając skargę wstrzymał wykonanie zaskarżonej decyzji na podstawie art. 152 p.p.s.a.

Opisane naruszenia prawa organu rejestrowego powodowały, że pozostałe zarzuty Skarżących pozostawały bez wpływu na treść wyroku. Organ ponownie rozpoznając sprawę weźmie pod uwagę ocenę dokonaną przez Sąd w niniejszym postępowaniu i w zależności od poczynionych ustaleń wyda decyzję o charakterze formalnym lub merytorycznie oceniając wniosek rozstrzygnie zgodnie z regułami określonymi w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem

Monika Godzan
Monika Godzan
referent